

عنوان مقاله:

بررسی منظورشناسانه برهان های بلاغی در گفتمان پیامبر

محل انتشار:

پژوهشنامه نقد ادب عربی، دوره 8، شماره 1 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 34

نویسنده:

روح الله صیادی نژاد - مدیر گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه کاشان

خلاصه مقاله:

زبان تنها ابزار انتقال معنا نیست؛ بلکه یکی از کارکردهای مهم آن تاثیرگذاری بر دیگران است. در روند گفتمان، گفته پرداز همواره از استراتژی هایی جهت جذب مخاطب و متقاعد ساختن او بهره می‌گیرد تا آنجا که اندیشمندان و زبان شناسان، وظیفه اصلی زبان را « برهان» می‌دانند. بعد برهانی زبان از جمله محورهای اصلی « تحلیل گفتمان» و « تحلیل گفتمان انتقادی» است که در منظور شناسی از جایگاه خاصی برخوردار است. نگارنده در این پژوهش بر آن است با مطالعات کیفی و با در پیش گرفتن روش توصیفی-تحلیلی، ابعاد مهم برهان‌های بلاغی را در گفتمان‌های رسول اکرم (ص) بررسی و تحلیل نماید. دستاورد پژوهش بیانگر آن است که پیامبر (ص) با توجه به شناخت کافی از مخاطبین خود دارد، برای هر گروه از مخاطبان به فراخور شرایط فکری، روحی و اجتماعی، روش های مناسب و موثر و مستقلى را به کار گیرد تا فرآیند اقناع و اثرگذاری به خوبی انجام گیرد. پیامبر از طریق مبالغه که همرا با مغالطه است قصد تاثیرگذاری بر مخاطب را ندارد؛ چرا که بلاغت وی برخاسته از « حقیقت» است و زاییده « خیال» نیست. وی بر مجازهای عقلی که عقل مخاطب را به تقلا و تلاش وامی دارد بیش از مجاز لغوی اهتمام می ورزد. استعاره های وی میان دو قطب برهان یعنی عقل و نفس را جمع می کند. آرایه های بدیعی به منظور تحسین و تزیین کلام به کار نمی گیرد؛ بلکه قصد دارد از طریق آنها پیام خویش را در نفس مخاطب و گیرنده تثبیت نماید.

کلمات کلیدی:

برهان های بلاغی- گفتمان نبوی- کاربرد شناسی زبان -، استعاره-تشبیه - کنایه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1267100>

